

دیفن هیدرامین (Diphenhydramine)

دسته دارویی: آنتی هیستامین نسل اول

شکل دارویی: شربت حاوی ۱۲/۵ میلی گرم دیفن هیدرامین هیدروکلراید در هر ۵ میلی لیتر

نحوه عملکرد دارو

دیفن هیدرامین یک H₁-بلاکر نسل اول است که آنتاگونیست رقابتی گیرنده های H₁-هیستامینی است. نحوه عملکرد آن بلاک کردن گیرنده های H₁-هیستامینی و لذا ممانعت از تحریک گیرنده های H₁ توسط هیستامین و در نتیجه جلوگیری از ایجاد واکنش های آلرژیک می باشد. دیفن هیدرامین برای درمان واکنش های آلرژیک مصرف می شود. در ضمن برای جلوگیری از بیماری مسافرت (motion sickness) و در درمان پارکینسون سودمند است که این اثرات مربوط به اثر آنتی کولینرژیک دارو می باشد.

مشخصات فارماکوکینتیکی دارو

دیفن هیدرامین به خوبی از دستگاه گوارش جذب می شود. اثرش ۱۵ تا ۳۰ دقیقه پس از مصرف آغاز شده و در عرض ۲ ساعت به حداکثر غلظت خونی رسیده و اثرش تا ۱۲ ساعت ادامه می یابد. نیمه عمر حذف دارو ۴ تا ۸ ساعت است. دیفن هیدرامین در سرتا سر بدن از جمله CNS منتشر می شود. از سد جفتی عبور کرده و وارد شیر مادر شیرده می شود. دیفن هیدرامین در کبد متابولیزه می شود و از ادرار عمدتاً به صورت متابولیت و مقدار کمی به صورت داروی دست نخورده دفع می شود. این دارو در پوست خیلی سریع به غلظت مؤثر رسیده و به مدت طولانی (۳۶ ساعت یا بیشتر) باقی می ماند. H₁-بلاکرها در بچه ها سریعتر از بزرگسالان متابولیزه می شوند که نشان می دهد فعالیت CYP_{1A2} و CYP_{3A4} در بچه ها بیشتر از بزرگسالان است.

موارد مصرف و مقدار مصرف

- ۱- تسکین علائم بیماری های آلرژیک مثل کهیر، رینیت، خارش، التهاب ملتحمه چشم ناشی از تب یونجه. دیفن هیدرامین علائم تب یونجه مثل عطسه، ترشحات بینی و خارش در چشم و بینی و گلو را تسکین می دهد.
- ۲- تسکین درد و سوزش ناشی از گزش حشرات و درمان واکنش های آلرژیک به داروها
- ۳- پیشگیری از بیماری مسافرت (motion sickness)

۴- کمک به درمان بیخوابی

۵- درمان بیماری پارکینسون خفیف از جمله پارکینسون ناشی از مصرف بعضی از داروها به ویژه در افراد مسن

۶- تسکین سرفه مربوط به سرماخوردگی (symptomatic treatment of the common cold)

دوز دارو در بزرگسالان ۲۵ تا ۵۰ میلی گرم هر ۸ ساعت است. به عنوان خواب آور ۲۵ تا ۵۰ میلی گرم موقع خواب و برای بیماری مسافرت ۳۰ دقیقه قبل از شروع مسافرت مصرف می شود.

عوارض جانبی دارو

در برخی از بیماران، بعضی از عوارض زیر ممکن است با مصرف دیفن هیدرامین ایجاد شوند: سدیشن، خواب آلودگی، سرگیجه، لرز، سردرد، تاری دید، افت فشارخون، تاکیکاردی، خونریزی در مخاط بینی، بی اشتهاپی، تهوع، مشکل شدن و دردناک شدن تخلیه مثانه، کم خونی، خشک شدن دهان، بینی و گلو، حساسیت به نور.

موارد منع مصرف دارو

- ۱- در موارد آلرژی به دیفن هیدرامین و سایر H₁ - بلاکرها با ساختار شیمیایی شبیه آن
 - ۲- در سه ماهه سوم حاملگی و دوران شیر دهی
- دیفن هیدرامین در FDA Pregnancy Category در گروه B قرار دارد.

تداخل اثر

- ۱- با الکل و سایر داروهای تضعف CNS مثل خواب آورها، سداتیوها و آرام بخش ها اثر سینرژیستیک ایجاد می کند.
- ۲- مصرف همزمان با مهارکننده های MAO باعث تشدید و طولانی شدن اثر آنتی کولینرژیک دیفن هیدرامین می شود.
- ۳- مهارکننده های سیتوکرم P450 مثل اریترومایسین و کتوکونازول، باعث افزایش غلظت خونی دیفن هیدرامین می شوند.

نکات آموزشی درباره این دارو

۱-H₁-بلاکرها مثل دیفن هیدرامین به علت دخیل بودن مدیاتورهای متعدد در پاتوژنز آسم آلرژیک، سودمند واقع نمی شوند.

- ۲- دیفن هیدرامین با دوز زیاد باعث تحریک CNS و ایجاد تشنجات و هایپریپیرکسی (افزایش دمای بدن) می شود.
- ۳- در درمان کهیر، اگر درمان با H₁- بلاکر تنها موفق نباشد با اضافه شدن یک H₂- بلاکر ، درمان موفقیت آمیز می شود.
- ۴- مصرف دیفن هیدرامین در بیماران مبتلا به گلوکوم با زاویه تنگ، هیپرتروفی پروستات، انسداد گردن مثانه باید با احتیاط همراه باشد.

مصرف دوز بیش از حد و درمان آن

نتیجه مصرف دوز بیش از حد دیفن هیدرامین می تواند از تضعیف سیستم عصبی مرکزی تا تحریک آن متفاوت باشد. تحریک سیستم عصبی مرکزی ، مخصوصاً در بچه ها ایجاد می شود. در ضمن اثرات شبه آتروپینی دارو مثل دهان خشک، مردمک گشاد، برافروختگی، علائم گوارشی ایجاد می شوند. ایجاد استفراغ و شستشوی معده (در عرض چند ساعت پس از خوردن دارو) سودمند است. محلول انتخابی برای شستشوی معده نرمال سالین است. بهتر است قبل از شستشو مقدار زیادی شیر وارد معده شود. در صورت وجود هیپوتانسیون ، از داروی بالا برنده فشار خون استفاده می شود.

شرایط نگهداری

دارو دور از نور و در دمای کمتر از ۳۰ درجه سانتی گراد نگهداری شود.

نوع بسته بندی دارو

شیشه ۶۰ میلی لیتری